

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความ
สมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

การวิเคราะห์ต้นทุนการดำเนินงานโรงพยาบาลดอกคำใต้

จังหวัดพะเยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2542

โดย

นางสาวสม พรมมา

ตุลาคม 2543

ประธานกรรมการที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์จงกลณี เกิดพิบูลย์

ภาควิชา/คณะ : ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การวางแผนการใช้ทรัพยากรของโรงพยาบาลเพื่อบริการสาธารณสุข โดยทั่วไป
อาจจะได้จากวิธีการคำนวณต้นทุนดำเนินงาน เนื่องจากทำให้ได้ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นใกล้เคียงกับ
ความเป็นจริงตามรายการที่ต้องการทำในอนาคต และใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการภายใน
องค์กร การให้บริการพยาบาลแก่ประชาชนทั่วไป ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนการดำเนินงานในการบริการสาธารณสุขของโรงพยาบาล
ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 เป็นการศึกษาข้อมูลย้อนหลัง เครื่องมือที่
ใช้ในการศึกษาเป็นแบบรวบรวมข้อมูลของต้นทุนค่าแรง ค่าวัสดุ และค่าลงทุน จำแนกตาม
หน่วยงาน 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มหน่วยงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ 2) กลุ่มหน่วยงานที่ก่อให้เกิดรายได้
3) กลุ่มหน่วยงานที่ให้บริการผู้ป่วย วิธีการคำนวณกระทำได้ดังนี้ (1) หาต้นทุนทางตรงของแต่ละกลุ่ม
หน่วยงาน (2) หาต้นทุนทางอ้อมของกลุ่มหน่วยงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และกลุ่มหน่วยงานที่
ก่อให้เกิดรายได้ (3) คำนวณหาการกระจายต้นทุนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 โดยวิธีสมการ
ซิมัลทีเนียซ (Simultaneous Equation) ซึ่งจะได้ต้นทุนรวมทั้งหมดของกลุ่มหน่วยงานที่ให้บริการ
ผู้ป่วย และ (4) นำผลจากการคำนวณโดยวิธีสมการซิมัลทีเนียซ (Simultaneous Equation) มาหาร
ด้วยจำนวนครั้งที่ผู้ป่วยแต่ละแผนกมารับบริการ จะได้ต้นทุนต่อหน่วยของงานบริการนั้น ๆ

ผลการวิจัยพบว่า ต้นทุนค่าแรง : ต้นทุนค่าวัสดุ : ต้นทุนค่าลงทุน เท่ากับ 48 : 34 :
18 ต้นทุนต่อครั้งของผู้ป่วยนอกเท่ากับ 180 บาท แบ่งเป็นต้นทุนพื้นฐาน 88 บาท และต้นทุนรักษา

พยาบาล 92 บาท คำนวณผู้ป่วยในเท่ากับ 810 บาทต่อวันนอนโรงพยาบาล แบ่งเป็นต้นทุนพื้นฐาน 505 บาท และต้นทุนรักษาพยาบาล 305 บาท ต้นทุนต่อครั้งของทันตกรรมเท่ากับ 271 บาท โดยเป็นต้นทุนพื้นฐาน 261 บาท และต้นทุนรักษาพยาบาล 10 บาท งานบริการเอคส์ งานบริการสุขภาพจิตและยาเสพติด งานส่งเสริมสุขภาพและสุขภาพิบาล เท่ากับ 405,185 และ 81 บาทต่อครั้ง ตามลำดับ และต้นทุนที่ให้บริการในการออกไปเยี่ยมเยียนกลุ่มเป้าหมายหรือสมาชิกของงานบริการเวชปฏิบัติครอบครัว เท่ากับ 519 บาทต่อครั้ง

ในภาพรวมต้นทุนของโรงพยาบาลในกลุ่มงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และกลุ่มงานบริการผู้ป่วยนอก มีต้นทุนค่าแรงสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 20.06 และ 67.58 กลุ่มงานที่ก่อให้เกิดรายได้ มีต้นทุนค่าวัสดุสูงสุดคือร้อยละ 65.30 ต้นทุนค่าลงทุนของกลุ่มงานที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ กลุ่มงานที่ก่อให้เกิดรายได้ และกลุ่มงานที่บริการผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 32.80, 31.47 และ 35.73 ตามลำดับ

2. การศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้มารับบริการในโรงพยาบาลดอกคำใต้ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการและการใช้งบประมาณให้รัดกุมยิ่งขึ้น การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่เข้ามารับบริการพยาบาลในโรงพยาบาล โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดประชากรทั้งปีที่มาใช้บริการในโรงพยาบาล รวมทั้งสิ้น 394 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ, F-test และ t-test ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้ารับบริการพยาบาลเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุอยู่ในกลุ่ม 41- 45 ปี การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา อาชีพหลักเกษตรกรกรรม มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน ระดับความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อบริการรักษาพยาบาล คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบริการ ด้านการรักษาพยาบาล และด้านสิ่งแวดล้อม ภายในโรงพยาบาล ในภาพรวมมีความพึงพอใจทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาในระดับความพึงพอใจจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่าผู้ป่วยเพศหญิง ผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการศึกษาหรือมีการศึกษาดำ และผู้ป่วยที่ไม่มีอาชีพ หรือมีอาชีพเกษตรกรกรรม มีความ พึงพอใจมากกว่าผู้ป่วยเพศชาย ผู้ป่วยที่มีการศึกษาสูง และผู้ป่วยที่ทำงานเอกชน รับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ

ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำข้อมูลเสนอให้โรงพยาบาลดอกคำใต้ และหากเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ก็อาจไปนำประกอบการพิจารณาเพื่อบริหาร ดำเนินการ และวางแผนต่อไป และควรจะมีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงการบริหารงานและการดำเนินงานโดยรวมทุกด้านของโรงพยาบาล รวมถึงการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการบริหารและดำเนินงาน เช่น คอมพิวเตอร์มาใช้ เพื่อช่วยลดต้นทุนค่าแรง ลดขั้นตอนในการประสานงานหรือดำเนินการ รวมทั้งสามารถให้บริการและตอบสนองความต้องการของผู้ป่วยให้ดียิ่งขึ้น